

การศึกษาความรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับกฎหมายการขายอาหารสัตว์ของผู้ประกอบการ

ร้านขายอาหารสัตว์ในพื้นที่จังหวัดระนอง ปี 2564

จินตนา ต้นเวชศิลป์¹ และ จิรเดช ลาภขุนทด¹

บทคัดย่อ

อาหารสัตว์เป็นปัจจัยที่สำคัญในการเลี้ยงสัตว์ที่ขาดไม่ได้ และธุรกิจอาหารสัตว์มีการเจริญเติบโตมาก ปัจจุบันยังมีข้อมูลเกี่ยวกับความรู้และการปฏิบัติของผู้ประกอบการร้านขายอาหารสัตว์อย่างจำกัด วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้เพื่ออธิบายข้อมูลความรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับกฎหมายการขายอาหารสัตว์ของผู้ประกอบการร้านขายอาหารสัตว์ท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดระนอง โดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์แบบต่อหน้าผู้ขายอาหารสัตว์จำนวน 56 คน ประกอบกับการสังเกตสถานที่ขายอาหารสัตว์ทุกแห่ง พบว่าผู้ขายอาหารสัตว์มีความรู้ที่เกี่ยวกับกฎหมายการขายอาหารสัตว์ในระดับดีถึงร้อยละ 55.4 แต่ไม่มีความสัมพันธ์ของคะแนนความรู้กับคะแนนพฤติกรรมการปฏิบัติให้สอดคล้องกับกฎหมายเกี่ยวข้องกับการขายอาหารสัตว์ ผู้ขายอาหารสัตว์เพียงร้อยละ 28.6 ที่ปฏิบัติสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขายอาหารสัตว์ในระดับดี นอกจากนี้พบว่าผู้ขายอาหารสัตว์ในร้านที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการขายอาหารสัตว์ในระดับดีสูงกว่าผู้ขายอาหารสัตว์ในร้านที่ตั้งอยู่อำเภอรอบนอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.04$) และผู้ขายอาหารสัตว์ในร้านที่เป็นสถานพยาบาลสัตว์มีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการขายอาหารสัตว์ในระดับดีสูงกว่าผู้ขายอาหารสัตว์ในร้านที่ไม่ใช่สถานพยาบาลสัตว์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.02$) ดังนั้น จึงควรให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการร้านขายอาหารสัตว์และติดตามตรวจสอบ เพื่อให้มีการปฏิบัติที่ถูกต้องเป็นไปตามข้อกำหนด สามารถเก็บรักษาคุณภาพของอาหารสัตว์เป็นประโยชน์แก่สัตว์ เจ้าของสัตว์ และเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์

คำสำคัญ: ความรู้ พฤติกรรม กฎหมาย อาหารสัตว์ จังหวัดระนอง

ทะเบียนวิชาการเลขที่: 65(2)-0416(8)-127

¹สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดระนอง ต.เขานิเวศน์ อ.เมืองระนอง จ.ระนอง 85000

A Study on The Knowledge and Practices Related to Animal Feed Laws of Animal Feed Sellers in Ranong Province in 2021

Jintana Tanveschasilp¹ and Jiradej Lapkuntod¹

Abstract

Animal feed has an important role in animal husbandry. Animal feed business has grown enormously. To date, there is limit information regarding animal feed sellers and their practices. The objective of this study was to describe information on the knowledge and practices related to animal feed laws of local animal feed sellers in Ranong Province. Data from fifty-six sellers were collected by face to face interview questionnaire interviewed and observation the practices. The results showed about 55.4% of feed sellers had good knowledge. There was no statistically significant relationship between their scores in knowledge and their scores in practices complied with laws related to animal feed selling. Only 28.6% of the sellers had good practices complied with the laws. Moreover, the study found the sellers at the animal feed shops in the capital district had good practices that complied with the laws more than the sellers at the shops in other districts ($p=0.04$). The sellers at the shops registered as animal health care clinics also had good practices that complied with the laws more than the sellers at the shops that were not the animal health care clinics ($p=0.02$). According to this findings, feed seller education regarding associated laws is required. Monitoring on the feed seller practices towards compliance with associated laws is also crucial in order to maintain the quality of animal feed for the benefit of animals, their owners and livestock farmers.

Keywords: knowledge, practice, law, animal feed, Ranong Province

Research Paper No: 65(2)-0416(8)-127

¹Ranong Provincial Livestock Office, Khao Niwet, Muang Ranong, Ranong 85000

บทนำ

อาหารเป็นปัจจัยสำคัญที่ขาดไม่ได้ในการเลี้ยงสัตว์ ในขณะที่เดียวกันอาหารก็สามารถให้คุณและให้โทษแก่สัตว์ได้ อาหารสัตว์ที่ดีมีคุณภาพ ไม่ปนเปื้อนหรือเสื่อมสภาพ เป็นประโยชน์กับร่างกายสัตว์ เสริมสร้างการเจริญเติบโต ซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอ ให้สารอาหารและพลังงานแก่สัตว์ในการดำรงชีวิต ให้ผลผลิตทางการปศุสัตว์ที่ดี สร้างรายได้แก่เกษตรกร ทำให้สัตว์เลี้ยงมีความสุข แข็งแรงสมบูรณ์ ในทางกลับกันอาหารสัตว์ที่ไม่มีคุณภาพจะส่งผลเสียต่อร่างกายสัตว์ (Cocchi *et al.*, 2010; Favero *et al.*, 2017; Marquardt, 1996; Marquez *et al.*, 2019) ดังนั้นจึงมีกฎหมายเพื่อควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ในขั้นตอนต่าง ๆ ตลอดกระบวนการ สำหรับประเทศไทย การควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ที่ร้านอาหารขายอาหารสัตว์เป็นอีกขั้นตอนหนึ่งที่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องควบคุม อาทิ พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2558 บัญญัติมาตรา 17 ผู้ใดประสงค์จะขายอาหารสัตว์ควบคุม เฉพาะให้ยื่นคำขออนุญาตและเมื่อผู้อนุญาตออกใบอนุญาตให้แล้วจึงจะขายอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะนั้นได้ มาตรา 31 ให้ผู้รับใบอนุญาตขายอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะปฏิบัติดังต่อไปนี้ (1) จัดให้มีป้ายไว้ในที่เปิดเผยซึ่งเห็นได้ง่ายจากภายนอกอาคารแสดงว่าเป็นสถานที่ขายอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะหรือเป็นสถานที่เก็บอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะ (2) จัดให้มีการแยกเก็บอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะเป็นสัดส่วนต่างหากจากสิ่งนี้อาจทำให้อาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะเสื่อมคุณภาพ (3) รักษาฉลากที่ภาชนะบรรจุอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะให้คงอยู่โดยครบถ้วนและชัดเจน และ (4) รักษาภาชนะบรรจุอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะให้คงอยู่ในสภาพเรียบร้อย ถ้าภาชนะบรรจุอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะชำรุด ห้ามนำมาขาย มาตรา 56 ห้ามผู้ใดผลิตเพื่อขาย นำเข้าเพื่อขาย หรือขายอาหารสัตว์ดังต่อไปนี้ (1) อาหารสัตว์ปลอมปน (2) อาหารสัตว์เสื่อมคุณภาพ (3) อาหารสัตว์ผิดมาตรฐาน (4) อาหารสัตว์ที่ต้องขึ้นทะเบียนแต่มีได้ขึ้นทะเบียนไว้ และกฎหมายลำดับรอง อาทิเช่น ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดลักษณะของอาหารสัตว์เสื่อมคุณภาพ พ.ศ. 2559 ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดคุณภาพหรือมาตรฐานของภาชนะบรรจุ วัตถุที่ห้ามใช้เป็นภาชนะบรรจุ และการใช้ภาชนะบรรจุอาหารสัตว์เพื่อขาย พ.ศ. 2559 ระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการค้น ยึดอายัดอาหารสัตว์ ภาชนะบรรจุ เอกสาร หรือสิ่งใด ๆ เกี่ยวกับอาหารสัตว์ ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2559 และ ระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการเปรียบเทียบความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2560 เป็นต้น (สำนักกฎหมาย, 2564) ผู้ประกอบการขายอาหารสัตว์จำเป็นต้องรู้และปฏิบัติให้สอดคล้องกับกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เพื่อคงไว้ซึ่งคุณภาพอาหารสัตว์ที่ดี

จากการเจริญเติบโตของธุรกิจอาหารสัตว์ มีการศึกษาในมุมมองของผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับอาหารสัตว์อยู่เป็นจำนวนมาก เช่น การศึกษากระบวนการตัดสินใจซื้ออาหารสัตว์เลี้ยง (ตรีรัตน์, 2559; โชติวิทย์, 2563) อย่างไรก็ตามข้อมูลในส่วนของผู้ขายอาหารสัตว์ โดยเฉพาะในด้านความรู้และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายควบคุม

คุณภาพอาหารสัตว์ที่สถานที่จำหน่ายยังมีอยู่จำกัด นอกจากนี้การอนุญาตให้ขายอาหารสัตว์ในปัจจุบันไม่ได้มีการ
อบรมให้ความรู้แก่ผู้ได้รับใบอนุญาตแต่อย่างใด จึงไม่มีข้อมูลบ่งชี้ว่าผู้ประกอบการขายอาหารสัตว์มีความรู้หรือไม่
มีการปฏิบัติอย่างไร หรือมีประเด็นใดที่ต้องปรับปรุงพัฒนาต่อไป สมควรมีการศึกษารวบรวมข้อมูลเหล่านี้ เพื่อใช้
เป็นแนวทางในการให้ความรู้และคำแนะนำแก่ผู้ประกอบการร้านขายอาหารสัตว์ได้อย่างถูกต้อง ตรงจุด ซึ่งจะเป็น
ผลดีต่อสัตว์ เจ้าของสัตว์เลี้ยงหรือเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ทั้งยังสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบในการกำหนดแนวทาง
หรือนโยบายของภาครัฐ เพื่อสนับสนุนธุรกิจอาหารสัตว์ให้เติบโตอย่างยั่งยืน การศึกษานี้มุ่งเน้นรวบรวมข้อมูล
เบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ที่สถานที่จำหน่ายและการปฏิบัติตามกฎหมาย มีวัตถุประสงค์
หลัก เพื่ออธิบายข้อมูลความรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับกฎหมายการขายอาหารสัตว์ของผู้ประกอบการร้านขาย
อาหารสัตว์ท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดระนอง

อุปกรณ์และวิธีการ

รูปแบบและขอบเขตการศึกษา

การศึกษาแบบภาคตัดขวางในปี 2564 เพื่อรวบรวมข้อมูลในประเด็นเกี่ยวกับความรู้และพฤติกรรมที่
เกี่ยวกับกฎหมายการขายอาหารสัตว์ที่ปรากฏในพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2558 และ
กฎหมายลำดับรองของผู้ประกอบการร้านขายอาหารสัตว์ท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดระนอง ประชากรที่ศึกษา ได้แก่
ผู้ประกอบการร้านขายอาหารสัตว์ในพื้นที่จังหวัดระนองเฉพาะผู้ประกอบการท้องถิ่นทุกรายจำนวน 56 ราย ที่มี
ใบอนุญาตขายอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะในปี 2564 ใช้ได้จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2564 ไม่รวมผู้ประกอบการร้าน
ขายอาหารสัตว์ขนาดใหญ่ที่มีสาขากระจายในหลายอำเภอ/หลายจังหวัดจำนวน 44 ราย เนื่องจากพบว่า
ผู้ประกอบการกลุ่มดังกล่าวมีการปฏิบัติที่เป็นไปตามกฎหมาย และมีการวางระบบในการจัดการเป็นอย่างดี

การรวบรวมข้อมูลและการวัดผล

เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านขายอาหารสัตว์โดยตรง โดยเลือกสอบถามผู้ที่
ได้รับใบอนุญาตขายอาหารสัตว์ก่อน หากไม่อยู่จึงสัมภาษณ์ลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับใบอนุญาต ร่วมกับการ
สังเกตสถานที่และการปฏิบัติของผู้ประกอบการ แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และ
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับร้านขายอาหารสัตว์ ได้แก่ สถานะการเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตของผู้ตอบแบบสอบถาม สถานะ
ของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ตั้ง พิกัด จำนวนปีที่เปิดกิจการขายอาหารสัตว์ ชนิดอาหารสัตว์ที่จำหน่าย สถานะการมี
ใบอนุญาตขายยาสัตว์ ใบอนุญาตสถานพยาบาลสัตว์ และใบอนุญาตขายวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร ลักษณะของ
กิจการ และประเภทใบอนุญาตขายอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะ

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายอาหารสัตว์ ประกอบด้วยคำถาม 10 ข้อ คำตอบมี 3 ตัวเลือก ได้แก่ ใช่/ถูกต้อง ไม่ใช่/ผิด และไม่แน่ใจ/ไม่ทราบ การวัดผลโดยในแต่ละข้อให้คะแนน 1 คะแนนสำหรับการตอบได้ถูกต้อง และ 0 คะแนนสำหรับคำตอบที่ไม่ถูกต้อง ไม่ทราบและไม่แน่ใจ วัดผลโดย (Abdullahi *et al.*, 2016) รวมคะแนนทั้ง 10 ข้อและแบ่งระดับความรู้เป็น 3 กลุ่ม ตามเกณฑ์ดังนี้ มีความรู้ระดับดี 8-10 คะแนน มีความรู้ระดับพอใช้ 6-7 คะแนน และมีความรู้ระดับต่ำ 0-5 คะแนน

ส่วนที่ 3 สอบถามร่วมกับการสังเกตการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายอาหารสัตว์ ประกอบด้วยคำถาม 10 ข้อ คำตอบมี 3 ตัวเลือก ได้แก่ ทำทุกครั้ง/มี ทำบางครั้ง/บางส่วน และไม่เคยทำ/ไม่มี การวัดผลโดยในแต่ละข้อให้คะแนน 1 คะแนนสำหรับการมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติสอดคล้องกับกฎหมายอาหารสัตว์ และ 0 คะแนนสำหรับการมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติไม่สอดคล้องกับกฎหมายอาหารสัตว์ วัดผลโดย (Abdullahi *et al.*, 2016) รวมคะแนนทั้ง 10 ข้อ และแบ่งระดับพฤติกรรม/การปฏิบัติสอดคล้องกับกฎหมาย เป็น 3 กลุ่ม ตามเกณฑ์ดังนี้ มีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติระดับดี 8-10 คะแนน มีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติระดับพอใช้ 6-7 คะแนน และมีความรู้หรือการปฏิบัติระดับต่ำ 0-5 คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติเชิงพรรณนา แจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อธิบายและสรุปข้อมูล และทดสอบความสัมพันธ์ของข้อมูลประชากร ข้อมูลร้านอาหารสัตว์ กับคะแนนหรือระดับความรู้และพฤติกรรม โดยใช้วิธี chi square test (odds ratio, OR จากตาราง 2x2), Pearson's correlation coefficient test หรือ Spearman's correlation coefficient test ตามลักษณะข้อมูล ทดสอบความสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < 0.05$ สำหรับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แปรผกผันระดับความสัมพันธ์ ตามค่า Spearman's Rho (r_s) (Leclezio *et al.*, 2015) ทั้ง \pm ดังนี้ 0.01-0.19 ไม่มีความสัมพันธ์ 0.20-0.29 มีความสัมพันธ์น้อย 0.30-0.39 มีความสัมพันธ์ปานกลาง 0.40-0.69 มีความสัมพันธ์มาก ≥ 0.70 มีความสัมพันธ์มากที่สุด หรือค่า Peasson r ("Pearson's Correlation Coefficient - Statistics Solutions", 2022) เท่ากับ 0 ไม่มีความสัมพันธ์ 0.01-0.29 ความสัมพันธ์น้อย 0.30-0.49 ความสัมพันธ์ปานกลาง และ 0.50-1.0 มีความสัมพันธ์มาก ที่ระดับ 1 มีความสัมพันธ์แบบสมบูรณ์

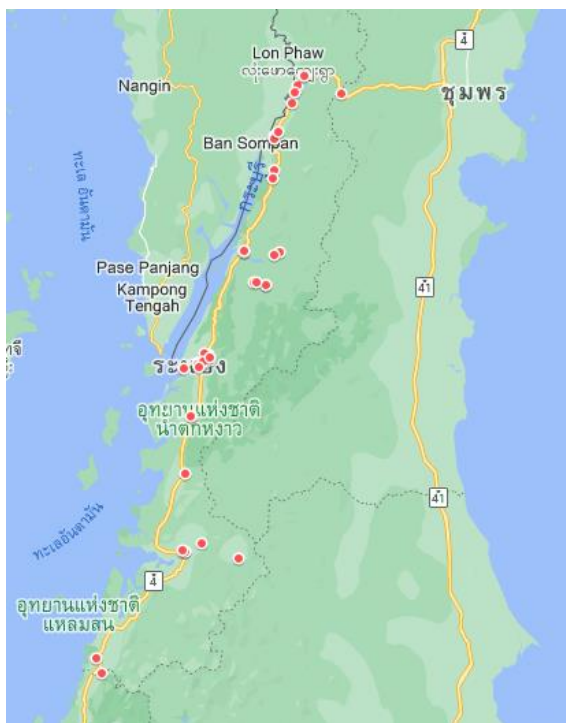
ผลการศึกษา

รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์โดยตรงร่วมกับสังเกตพฤติกรรมหรือการปฏิบัติของผู้ขายอาหารสัตว์ในร้านขายอาหารสัตว์ท้องถิ่นในจังหวัดระนองได้ครบทุกราย จำนวน 56 คน

ข้อมูลประชากรศาสตร์และข้อมูลสถานที่ขายอาหารสัตว์

ผู้ให้ข้อมูลรวม 56 คน อายุเฉลี่ย 46.36 ปี เป็นเพศหญิงร้อยละ 71.4 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าร้อยละ 53.6 ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของร้าน (ร้อยละ 76.8) และกว่าครึ่ง (ร้อยละ 55.4) เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตขายอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะ (ตารางที่ 1)

ร้านขายอาหารสัตว์กระจายอยู่ในทุกอำเภอ (ภาพที่ 1) จำนวนมากที่สุดในอำเภอเมืองระนอง 23 แห่ง รองลงมาคืออำเภอกระบุรี 16 แห่ง น้อยที่สุดคืออำเภอสุขสำราญ 2 แห่ง ประเภทของกิจการที่ขายอาหารสัตว์ส่วนใหญ่คือร้านขายของชำ/การเกษตรร้อยละ 60.7 รองลงมาคือร้านขายอาหารสัตว์ร้อยละ 25.0 ส่วนใหญ่ได้รับใบอนุญาตขายอาหารสัตว์ประเภทขายปลีกคิดเป็นร้อยละ 87.5 ค่าเฉลี่ยของการดำเนินกิจการขายอาหารสัตว์เท่ากับ 10.11 ปี (ตารางที่ 2) ชนิดของอาหารสัตว์ที่มีการจำหน่าย อาหารสุนัข-แมว 51 แห่ง อาหารสัตว์น้ำ 43 แห่ง อาหารนก 37 แห่ง อาหารเปิด-ไก่ 36 แห่ง อาหารสุกร 33 แห่ง อาหารกระต่าย-หนู 19 แห่ง อาหารโค-กระบือ 7 แห่ง และอาหารแพะ-แกะ 3 แห่ง ร้านมีใบอนุญาตขายวัตถุดิบทางการเกษตร 25 แห่ง มีใบอนุญาตสถานพยาบาลสัตว์ 7 แห่ง

ภาพที่ 1 แผนที่แสดงการกระจายของร้านขายอาหารสัตว์ในพื้นที่จังหวัดระนอง จุดสีแดงแสดงตำแหน่งที่ตั้งของร้านขายอาหารสัตว์

ตารางที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ขายอาหารสัตว์ในจังหวัดระนองที่ตอบแบบสอบถาม (n=56)

ลักษณะ	ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
อายุ (ปี)	46.36 (10.14)		
เพศ			
ชาย		16	28.6
หญิง		40	71.4
การศึกษา			
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า		13	23.2
มัธยมศึกษาตอนปลาย ปวช ปวส		13	23.2
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า		30	53.6
ผู้ให้ข้อมูล			
เจ้าของ		43	76.8
ลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับใบอนุญาต		13	23.2
เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตขายอาหารสัตว์			
ใช่		31	55.4
ไม่ใช่		25	44.6

ตารางที่ 2 การกระจายของที่ตั้งและลักษณะของกิจการขายอาหารสัตว์ในจังหวัดระนอง (n=56)

ลักษณะ	ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
อำเภอที่ตั้งร้านขายอาหารสัตว์			
เมืองระนอง		23	41.0
กระบุรี		16	28.6
กะเปอร์		6	10.7
ละอุ่น		9	16.1
สุขสำราญ		2	3.6
ประเภทของกิจการ			
ร้านขายอาหารสัตว์		14	25.0
ร้านขายของชำ/การเกษตร		34	60.7
ร้านสหกรณ์		1	1.8
สถานพยาบาลสัตว์		7	12.5
ประเภทใบอนุญาตขายอาหารสัตว์			
ขายปลีก		49	87.5
ขายปลีกและขายส่ง		7	12.5
อายุของกิจการขายอาหารสัตว์ (ปี)	10.11 (7.65)		

ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายการขายอาหารสัตว์ของผู้ขายอาหารสัตว์

ผู้ขายอาหารสัตว์ในจังหวัดระนองมีคะแนนความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายการขายอาหารสัตว์อยู่ในระดับดี ถึงร้อยละ 55.4 มีคะแนนในระดับพอใช้ร้อยละ 32.1 และมีคะแนนต่ำร้อยละ 12.5 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนผู้ประกอบการร้านขายอาหารสัตว์ที่ตอบคำถามความรู้เกี่ยวกับกฎหมายอาหารสัตว์ในแต่ละข้อได้ถูกต้อง (n=56)

ระดับ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ดี (คะแนน 8-10)	31	55.4
พอใช้ (คะแนน 6-7)	18	32.1
ต่ำ (คะแนน 0-5)	7	12.5
รวม	56	100.0

เมื่อพิจารณาข้อคำถามที่ผู้ขายอาหารสัตว์ตอบคำถามได้ถูกต้องจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 26.8 ทราบว่าร้านขายอาหารสัตว์ไม่สามารถแบ่งจำหน่ายอาหารจากถุงใหญ่เป็นถุงเล็กได้ รองลงมาร้อยละ 51.8 ทราบวิธีดูทะเบียนอาหารสัตว์บนบรรจุภัณฑ์ ถัดมาร้อยละ 67.9 ทราบว่าอาหารเสริมแร่ธาตุ/วิตามินของสัตว์ต้องมีเลขทะเบียนอาหารสัตว์ ข้อที่ผู้ขายอาหารสัตว์ทุกคนตอบได้ถูกต้องคือ ฉลากอาหารสัตว์ที่ถูกต้องจะต้องมีที่อยู่สถานที่ผลิตหรือสถานที่นำเข้า หัวข้อที่ตอบได้ถูกต้องเกือบทั้งหมดคือ อาหารชั้นหรือหัวอาหารสัตว์ สุก ร สุนัข แมว โค ต้องมีเลขทะเบียนอาหารสัตว์ ตอบถูกร้อยละ 96.4 และหากประสงค์จะเลิกกิจการร้านอาหารสัตว์หรือยกเลิกใบอนุญาตขายอาหารสัตว์ต้องแจ้งเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่ออกใบอนุญาต ตอบถูกร้อยละ 94.6 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ขายอาหารสัตว์ที่ตอบคำถามความรู้เกี่ยวกับกฎหมายอาหารสัตว์ในแต่ละข้อได้ถูกต้อง (n=56)

คำถาม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. อาหารสัตว์ที่หมดอายุ 2 วัน ไม่สามารถนำมาจำหน่าย	44	78.6
2. ร้านขายอาหารสัตว์ไม่สามารถแบ่งจำหน่ายอาหารจากถุงใหญ่เป็นถุงเล็กได้	15	26.8
3. วิธีดูทะเบียนอาหารสัตว์บนบรรจุภัณฑ์	29	51.8
4. อาหารชั้นหรือหัวอาหารสัตว์ สุก ร สุนัข แมว โค ต้องมีเลขทะเบียนอาหารสัตว์	54	96.4
5. อาหารเสริมแร่ธาตุ/วิตามินของสัตว์ต้องมีเลขทะเบียนอาหารสัตว์	38	67.9
6. ฉลากอาหารสัตว์ที่ถูกต้องจะต้องมีที่อยู่สถานที่ผลิตหรือสถานที่นำเข้า	56	100.0
7. ใบอนุญาตขายอาหารสัตว์ต้องติดแสดงในที่เปิดเผย	44	78.6

ตารางที่ 4 (ต่อ) แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ขายอาหารสัตว์ที่ตอบคำถามความรู้เกี่ยวกับกฎหมายอาหารสัตว์ในแต่ละข้อได้ถูกต้อง (n=56)

คำถาม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
8. การต่ออายุใบอนุญาตขายอาหารสัตว์เข้าคือหลังจากหมดอายุจะมีค่าปรับ	44	78.6
9. ใบอนุญาตขายอาหารสัตว์ไม่ครอบคลุมถึงการขายยาสัตว์	44	78.6
10. หากประสงค์จะเลิกกิจการร้านอาหารสัตว์หรือยกเลิกใบอนุญาตขายอาหารสัตว์ ต้องแจ้งเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่ออกใบอนุญาต	53	94.6

พฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องกับกฎหมายการขายอาหารสัตว์ของผู้ขายอาหารสัตว์

ผู้ขายอาหารสัตว์เพียงร้อยละ 28.6 มีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องกับกฎหมายการขายอาหารสัตว์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 41.0 มีคะแนนพฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องกับกฎหมายการขายอาหารสัตว์ในระดับพอใช้ รองลงมาคือร้อยละ 30.4 มีคะแนนพฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องกับกฎหมายการขายอาหารสัตว์ในระดับต่ำ (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ระดับคะแนนการมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติสอดคล้องกับกฎหมายการขายอาหารสัตว์ของผู้ประกอบการขายอาหารสัตว์ในจังหวัดระนอง (n=56)

ระดับ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ดี (คะแนน 8-10)	16	28.6
พอใช้ (คะแนน 6-7)	23	41.0
ต่ำ (คะแนน 0-5)	17	30.4
รวม	56	100.0

เมื่อพิจารณาแยกตามข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรม/การปฏิบัติที่ถูกต้องสอดคล้องกับกฎหมายการขายอาหารสัตว์ของผู้ขายอาหารสัตว์ในจังหวัดระนองพบว่า มีการปฏิบัติสอดคล้องตามกฎหมายน้อยที่สุดเท่ากัน คือ ร้อยละ 26.8 ใน 2 ข้อ คือ อาหารสัตว์ต้องมีฉลากระบุรายละเอียดตามที่กฎหมายกำหนด และ การไม่แบ่งบรรจุอาหารสัตว์เพื่อขาย รองลงมาคือ การผ่านอบรมหรือได้รับความรู้เกี่ยวกับร้านขายอาหารสัตว์ร้อยละ 30.4 การตรวจสอบวันหมดอายุอาหารสัตว์ที่ขายในร้านร้อยละ 44.6 และการแสดงใบอนุญาตหรือใบแทนใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผยร้อยละ 57.1 ทั้งนี้พฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องกับกฎหมายการขายอาหารสัตว์ที่ผู้ขายอาหารสัตว์ทำได้ถูกต้องทุกคนคือ มีการจัดเรียงอาหารตามความเก่าใหม่ของอาหารร้อยละ 100 และรองลงมาคือ วางอาหารสัตว์ไม่ให้โดนความร้อนหรือแสงแดดร้อยละ 94.6 (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละการตอบคำถามและการสังเกตพบการมีพฤติกรรม/การปฏิบัติที่ถูกต้อง สอดคล้องกับกฎหมายการขายอาหารสัตว์ของผู้ขายอาหารสัตว์ (n= 56)

คำถาม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. แสดงใบอนุญาตหรือใบแทนใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผย	32	57.1
2. อาหารที่จำหน่าย ไม่วางอาหารบนพื้นโดยตรง มีพาเลต หรือชั้นวาง	40	71.4
3. วางอาหารสัตว์ไม่ให้โดนความร้อนหรือแสงแดด	53	94.6
4. อาหารสัตว์มีฉลาก ระบุรายละเอียดตามที่กฎหมายกำหนด	15	26.8
5. ไม่พบอาหารที่หมดอายุในร้าน	48	85.7
6. ไม่แบ่งบรรจุอาหารสัตว์ขายในร้านอาหารสัตว์	15	26.8
7. ตรวจสอบวันหมดอายุอาหารสัตว์ที่ขายในร้านเป็นประจำ	25	44.6
8. มีการจัดเรียงอาหารตามความเก่าใหม่ของอาหาร	56	100.0
9. ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ไม่พบปัญหาเรื่องหนูกัด/ฉีรด ถุงอาหารสัตว์	38	67.9
10. เคยผ่านการอบรมหรือมีเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้เกี่ยวกับร้านอาหารสัตว์	17	30.4

ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ กับความรู้และพฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องกับกฎหมายการขายอาหารสัตว์

อายุของผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์ในทางผกผันกับคะแนนความรู้เกี่ยวกับกฎหมายการขายอาหารสัตว์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยมีความสัมพันธ์ในระดับน้อย ($r(54) = -0.35, p = 0.009$) สำหรับความสัมพันธ์ของ อายุกับคะแนนพฤติกรรมหรือการปฏิบัติสอดคล้องกับกฎหมายการขายอาหารสัตว์เป็นไปในทางเดียวกันอยู่ใน ระดับน้อยและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r(54) = 0.21, p = 0.13$) เช่นเดียวกับความสัมพันธ์ของอายุการดำเนิน กิจการขายอาหารสัตว์กับคะแนนความรู้เกี่ยวกับกฎหมายการขายอาหารสัตว์ $r_s = 0.11, p(2-tailed) = 0.40$ ส่วนความสัมพันธ์ของอายุการดำเนินกิจการขายอาหารสัตว์กับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติสอดคล้องกับกฎหมาย การขายอาหารสัตว์เป็นแบบผกผันในระดับน้อยและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r(54) = -0.03, p = 0.81$) และคะแนน ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายอาหารสัตว์กับคะแนนพฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องกับกฎหมายอาหารสัตว์มี ความสัมพันธ์ในทางเดียวกันในระดับน้อยและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r(54) = 0.10, p = 0.48$)

ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ของระดับการศึกษาของผู้ประกอบการขายอาหารสัตว์ ที่ตั้ง และรูปแบบของร้านขายอาหารสัตว์กับระดับความรู้และพฤติกรรมที่สอดคล้องกับกฎหมายอาหารสัตว์ของผู้ประกอบการขายอาหารสัตว์ในจังหวัดระนอง (n=56)

ตัวแปร	ความรู้*		OR	p-value	พฤติกรรม*		OR	p-value
	ดี	ไม่ดี			ดี	ไม่ดี		
ระดับการศึกษา								
ปริญญาตรี-โท	22	8	5.19	0.004**	10	20	1.67	0.40
ต่ำกว่าปริญญาตรี	9	17			6	20		
อำเภอที่ตั้งร้านขายอาหารสัตว์								
เมือง	13	10	1.08	0.88	10	13	4.25	0.04**
รอบนอก	18	15			6	27		
สถานพยาบาลสัตว์								
ใช่	7	0	2.48	0.12	5	2	8.63	0.02**
ไม่ใช่	24	25			11	38		

OR=Odds ratio

*ระดับความรู้และพฤติกรรม 8-10 คะแนน=ดี ระดับความรู้และพฤติกรรม 0-7 คะแนน=ไม่ดี

**ความสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติ $p < .05$

จากตารางที่ 7 พบความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติของระดับการศึกษากับระดับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายอาหารสัตว์ ความสัมพันธ์ของสถานที่ตั้งร้านขายอาหารสัตว์กับระดับพฤติกรรม/การปฏิบัติที่สอดคล้องกับกฎหมายการขายอาหารสัตว์ และความสัมพันธ์ของการเป็นสถานพยาบาลสัตว์กับระดับพฤติกรรม/การปฏิบัติที่สอดคล้องกับกฎหมายการขายอาหารสัตว์ โดยที่ผู้ขายอาหารสัตว์ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีระดับคะแนนความรู้ในระดับดีมากกว่ากลุ่มที่ไม่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ($p < 0.004$) ผู้ที่ขายอาหารสัตว์ในร้านขายอาหารสัตว์ที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องกับกฎหมายการขายอาหารสัตว์ในระดับดีมากกว่าผู้ขายอาหารสัตว์ในร้านอาหารสัตว์ที่ตั้งอยู่ในอำเภอรอบนอก ($p < 0.04$) และผู้ขายอาหารสัตว์ที่เป็นสถานพยาบาลสัตว์มีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องกับกฎหมายการขายอาหารสัตว์ในระดับดีมากกว่าผู้ขายอาหารสัตว์ในที่ตั้งซึ่งไม่ได้เป็นสถานพยาบาลสัตว์ ($p < 0.02$)

สรุปและวิจารณ์

การศึกษาความรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับกฎหมายการขายอาหารสัตว์ของผู้ประกอบการร้านขายอาหารสัตว์ท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดระนอง พบว่าผู้ขายอาหารสัตว์ร้อยละ 55.4 มีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายการขายอาหารสัตว์ในระดับดี แต่การมีความรู้ดีไม่มีความสัมพันธ์กับการพฤติกรรมหรือการปฏิบัติให้สอดคล้องตาม

กฎหมายการขายอาหารสัตว์ ผู้ขายอาหารสัตว์ที่มีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติสอดคล้องตามกฎหมายมีเพียงประมาณ 1 ใน 4 เท่านั้น และยังพบว่าผู้ขายอาหารสัตว์ในพื้นที่อำเภอเมือง ผู้ขายอาหารสัตว์ของสถานพยาบาลสัตว์มีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขายอาหารสัตว์มากกว่าผู้ขายอาหารสัตว์ในพื้นที่อำเภอรอบนอก และผู้ขายอาหารสัตว์ในสถานที่จำหน่ายที่ไม่ใช่สถานพยาบาลสัตว์อย่างมีนัยสำคัญ

ถึงแม้ผู้ขายอาหารสัตว์ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายการขายอาหารสัตว์ในระดับดี ผู้ขายอาหารสัตว์จำนวนหนึ่งยังไม่มีความรู้ดีเพียงพอ และประเด็นที่ผู้ขายอาหารสัตว์น้อยกว่า 1 ใน 3 มีความรู้ถูกต้องคือเรื่องการแบ่งขายอาหารสัตว์ ทั้งนี้พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2558 มาตรา 4 ระบุ “ผลิต” หมายความว่า ทำ ผสม แปรสภาพ ประจุ แต่ง เปลี่ยนรูป หรือแบ่งบรรจุ ผู้ประกอบการแบ่งบรรจุอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะต้องได้รับใบอนุญาตผลิตและใบสำคัญการขึ้นทะเบียนอาหารสัตว์ การศึกษาของธีระและอัญชลีที่จังหวัดพิษณุโลก พบการแบ่งขายอาหารสัตว์ร้อยละ 81.7 การแบ่งขายอาหารสัตว์เป็นหนึ่งในการจัดการอาหารสัตว์ที่ล่วงอายุไปแล้ว นอกเหนือจากการคืนบริษัท ที่นำไปใช้ประโยชน์อื่น ๆ และการลดราคา (ธีระและอัญชลี, 2556) ในการศึกษาี้ผู้ขายอาหารสัตว์ 1 รายให้ข้อมูลว่ามีการแบ่งขายเนื่องจากหนูกัดกระสอบอาหารสัตว์ นอกจากนี้แล้วประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ขายอาหารสัตว์ยังขาดความรู้เรื่องวิธีดูทะเบียนอาหารสัตว์บนบรรจุภัณฑ์ จำเป็นต้องให้ความรู้เหล่านี้เพิ่มเติมแก่ผู้ประกอบการขายอาหารสัตว์ เพื่อไม่ให้เกิดการกระทำผิดกฎหมายอันเนื่องมาจากการไม่รู้

การศึกษานี้พบว่าอายุผู้ขายอาหารสัตว์สัมพันธ์ผกผันกับคะแนนความรู้ ผู้ขายอาหารสัตว์ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีระดับความรู้ดีกว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างไรก็ตามลักษณะเหล่านี้ไม่ได้สัมพันธ์กับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่สอดคล้องกับกฎหมายเกี่ยวกับการขายอาหารสัตว์แต่อย่างใด แสดงว่ามีผู้ขายอาหารสัตว์บางส่วนที่มีความรู้ แต่ไม่ได้มีการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติ ดังนั้นจึงควรหาข้อมูลเพิ่มเติมถึงเหตุผลและความจำเป็น เพื่อการปรับปรุงและให้คำแนะนำอย่างเหมาะสมต่อไป และควรติดตามตรวจสอบการปฏิบัติให้สอดคล้องตามกฎหมาย โดยเฉพาะในกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มเสี่ยง เช่น ร้านขายอาหารสัตว์ที่อยู่อำเภอรอบนอกพื้นที่อำเภอเมือง ร้านขายอาหารสัตว์ที่ไม่ใช่สถานพยาบาลสัตว์ ซึ่งมีการปฏิบัติสอดคล้องตามกฎหมายต่ำกว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามในการศึกษานี้ร้อยละ 44.6 ไม่ได้เป็นผู้ที่ได้รับใบอนุญาตขายอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะซึ่งพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2558 มาตรา 23 ระบุให้คุ้มกันถึงลูกจ้าง หรือตัวแทนของผู้รับใบอนุญาตด้วย ให้ถือว่าการกระทำของลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับใบอนุญาต เป็นการกระทำของผู้รับใบอนุญาตด้วย เว้นแต่ผู้รับใบอนุญาตจะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการสุจริตที่ตนจะล่วงรู้หรือควบคุมได้ จากการศึกษาครั้งนี้ ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของความรู้และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการขายอาหารสัตว์ระหว่างกลุ่มที่เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตและกลุ่มลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับใบอนุญาต

ข้อเสนอแนะ

ควรจัดให้มีการให้ความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขายอาหารสัตว์แก่ผู้ได้รับใบอนุญาตขายอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะทุกรายในประเด็นต่าง ๆ อาทิเช่น ความรู้เรื่องเลขทะเบียนอาหารสัตว์ อาหารที่จัดเป็นอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะ การเก็บรักษาอาหารสัตว์ การแบ่งจำหน่ายอาหารสัตว์ การแสดงใบอนุญาตขายอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะในที่เปิดเผย การต่ออายุใบอนุญาตขายอาหารสัตว์และค่าปรับในกรณีที่ต่ออายุล่าช้า กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขายยาสัตว์ การแจ้งขอยกเลิกใบอนุญาตขายอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะ เป็นต้น เพื่อให้ผู้ประกอบการร้านขายอาหารสัตว์ทุกรายมีความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขายอาหารสัตว์ สามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้ถูกต้องตามกฎหมาย

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณผู้ประกอบการและพนักงานร้านขายอาหารสัตว์ในจังหวัดระนองทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ตลอดจนคณะอนุกรรมการวิชาการปศุสัตว์เขต 8 ด้านสัตวแพทย์ สัตวแพทย์หญิงวันดี คงแก้ว นายสัตวแพทย์อดุลย์ เพิ่มผล และนายสัตวแพทย์ทศพล เดชขยง ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะและคำแนะนำในการศึกษาและการจัดทำผลงานวิชาการเพื่อเผยแพร่ครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- โชติวิทย์ กุ่ยแก้ว. 2563. กระบวนการตัดสินใจซื้ออาหารสุนัขและแมวของผู้บริโภคจากตลาดสด ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เชียงใหม่. สถาบันราชภัฏเชียงใหม่. สืบค้นจาก <http://www.cmruir.cmru.ac.th/>.
- ตรีรัตน์ อรอมรัตน์. 2559. การศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจซื้ออาหารแมวสำเร็จรูประดับพรีเมียม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สืบค้นจาก http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2016/TU_2016_5802031756_5257_3999.pdf
- ธีระ นววิภาพันธ์ และอัญชลี คำไสย์. 2556. การศึกษาความรู้ ทศนคติและการปฏิบัติตนของผู้ประกอบการขายอาหารสัตว์ต่อพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2525 และพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 ในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก. สืบค้นจาก <https://region6.dld.go.th/webnew/pdf/y1.pdf>
- สำนักกฎหมาย กรมปศุสัตว์. พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2558. สืบค้น 1 สิงหาคม 2564, จาก <https://legal.dld.go.th/P152.html>
- Abdullahi, A., Hassan, A., Kadarman, N., Seleh, A., Baraya, Y.S. and Lu, P.L. 2016. Food safety knowledge, attitude, and practice toward compliance with abattoir laws among the abattoir workers in Malaysia. International Journal of General Medicine. 9: 79-87.

- Cocchi, M., Vascellari, M., Gallina, A., Agnoletti, F., Angeletti, R., & Mutinelli, F. 2010. Canine nephrotoxicosis induced by melamine-contaminated pet food in Italy. *The Journal of veterinary medical science*, 72(1), 103–107. <https://doi.org/10.1292/jyms.09-0278>.
- Fávero, J. F., de Araújo, H. L., Lilenbaum, W., Machado, G., Tonin, A. A., Baldissera, M. D., Stefani, L. M., & Da Silva, A. S. (2017). Bovine leptospirosis: Prevalence, associated risk factors for infection and their cause-effect relation. *Microbial pathogenesis*, 107, 149–154. <https://doi.org/10.1016/j.micpath.2017.03.032>.
- Leclezio, L., Jansen, A., Whittemore, V. H., & de Vries, P. J. (2015). Pilot validation of the tuberous sclerosis-associated neuropsychiatric disorders (TAND) checklist. *Pediatric neurology*, 52(1), 16–24. <https://doi.org/10.1016/j.pediatrneurol.2014.10.006>
- Marquardt, R. R. 1996. Effects of molds and their toxins on livestock performance: a western Canadian perspective. *Animal Feed Science and Technology*. 58 (1–2): 77-89.
- Marquez, A., Ulivieri, T., Benoit, E., Kodjo, A., and Lattard, V. 2019. House mice as a real sanitary threat of human and animal leptospirosis: proposal for integrated management. *BioMed Research International*. 23: 3794876.
- Pearson's Correlation Coefficient - Statistics Solutions. accessed 1 September 2022. www.statisticssolutions.com/free-resources/directory-of-statistical-analyses/pearsons-correlation-coefficient/

ภาคผนวก

แบบสอบถามความรู้ และพฤติกรรมเกี่ยวกับกฎหมายการขายอาหารสัตว์ของผู้ประกอบการร้านขายอาหารสัตว์ในพื้นที่จังหวัดระนอง ปี 2564

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อผู้ตอบแบบสอบถาม ชื่อ..... นามสกุล..... เพศ..... อายุ.....ปี
 การศึกษา..... สถานะของผู้ตอบ เจ้าของร้าน ผู้จัดการร้าน อื่น ๆ.....
 ที่ตั้งร้านขายอาหารสัตว์ เลขที่..... หมู่..... ตำบล..... อำเภอ.....
 โทร..... พิกัด lat long..... จำนวนปีที่ขายอาหารสัตว์ (ต่อเนื่อง).....ปี
 ชนิดอาหารที่จำหน่าย โค กระบือ แพะ แกะ..... สุกร..... เป็ด ไก่..... สัตว์
 น้ำ..... นก..... สุนัข แมว..... กระต่าย หนู..... จิ้งหรีด..... อื่น ๆ.....
 ใบอนุญาต : ขายยาสัตว์..... สถานพยาบาลสัตว์..... ขายวัตถุดิบอันตราย (เกษตร).....
 ลักษณะร้าน ร้านอาหารสัตว์ ร้านของชำ/ร้านการเกษตร สหกรณ์ สถานพยาบาลสัตว์
 ประเภทใบอนุญาตขายอาหารสัตว์ควบคุมเฉพาะ ขายส่งและขายปลีก ขายปลีก

ส่วนที่ 2 ความรู้

คำถาม	ใช่/ ถูกต้อง	ไม่ใช่/ ผิด	ไม่แน่ใจ/ ไม่ทราบ
1. อาหารสัตว์ที่หมดอายุได้ 2 วัน สามารถขายลดราคาได้			
2. ร้านขายอาหารสัตว์ (มีใบอนุญาตขายอาหารสัตว์) สามารถแบ่งจำหน่ายอาหารจากถุงใหญ่ เป็นถุงเล็ก ๆ ได้			
3. ท่านทราบวิธีดูทะเบียนอาหารสัตว์บนบรรจุภัณฑ์ (ใช้วิธีการถามตอบหรือแสดงให้ดู)			
4. อาหารชั้นหรือหัวอาหารสัตว์ (สุกร สุนัข แมว โค) ที่นำมาขายต้องมีเลขทะเบียนอาหารสัตว์			
5. อาหารเสริมแร่ธาตุของสัตว์/อาหารเสริมวิตามิน ไม่ต้องมีเลขทะเบียนอาหารสัตว์ก็ได้			
6. ฉลากอาหารสัตว์ที่ถูกต้องจะต้องมีที่อยู่สถานที่ผลิตหรือสถานที่นำเข้า			
7. ใบอนุญาตขายอาหารสัตว์ไม่ต้องติดแสดงในที่เปิดเผยก็ได้			
8. การต่ออายุใบอนุญาตขายอาหารสัตว์ซ้ำ (หลังจากหมดอายุ) มีค่าปรับ			
9. หากมีใบอนุญาตขายอาหารสัตว์ สามารถจำหน่ายได้ทั้งอาหารและยาสัตว์			
10. หากประสงค์จะเลิกกิจการร้านอาหารสัตว์หรือยกเลิกใบอนุญาตขายอาหารสัตว์ ต้องแจ้งเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่ออกใบอนุญาต			

ส่วนที่ 3 พฤติกรรม

คำถาม	ทำทุก ครั้ง / มี	ทำ บางครั้ง	ไม่เคยทำ / ไม่มี
1. แสดงใบอนุญาตหรือใบแทนใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผย (การสำรวจ)			
2. อาหารที่จำหน่าย ไม่วางอาหารบนพื้นโดยตรง มีพาเลต หรือชั้นวาง (ใช้การสำรวจ)			
3. วางอาหารสัตว์ไม่ให้โดนความร้อนหรือแสงแดด (ใช้การสำรวจ)			
4. อาหารสัตว์มีฉลาก สถานที่ผลิต มีวันหมดอายุ และเลขทะเบียนอาหารสัตว์ ตามที่กฎหมายกำหนด (ใช้การสำรวจ)			
5. พบอาหารที่หมดอายุในร้านของท่าน (ใช้การสำรวจ)			
6. ท่านตรวจสอบวันหมดอายุอาหารสัตว์ที่ขายในร้านของท่านบ่อยเพียงใด.....			
7. ท่านมีการจัดเรียงอาหารตามความเก่าใหม่ของอาหาร			
8. ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมาร้านของท่านพบปัญหาเรื่องหนูกัดถุงอาหารหรือหนูฉีใส่ถุงอาหารสัตว์			
9. มีการแบ่งบรรจุอาหารสัตว์ขายในร้านอาหารสัตว์ ถ้ามี ท่านนำอาหารสัตว์ลักษณะใดมาแบ่งบรรจุ อาหารกระสอบใหญ่ อาหารสัตว์ที่ใกล้หมดอายุ			
10. ท่านเคยผ่านการอบรมหรือมีเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้เกี่ยวกับ ร้านอาหารสัตว์ (เช่น การเก็บรักษา การให้คำแนะนำด้านการ เลือกซื้ออาหารสัตว์ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับร้านอาหารสัตว์)			

ข้อเสนอแนะ

.....

.....